

Zdrava Marija — rdeča obreza po D 16.—
zлата obreza — črne po D 23.—, 41.—, 45.—, 81.—
bele po D 34.—
Angelček — zлата obreza — črne po D 20.—, 25.—, 87.—
33.—, bele po D 21.—, 24.—
Priatelj otroški — preprosta vezava rd. po D 750, 850.
Kvlišku srca — zлата obreza po D 26.—, 36.—, 37.—, 56.—
Itajski glasovi — zлата obreza po D 36.—, 40.—, 47.—, 83.—
59.—, 61.—, 64.—, 76.—, 85.—
Nebesa naš dom — zлата obreza po D 43.—, 68.—, 80.—, 90.—
Spomin na Jezusa — zлата obreza po D 17.—
Otrokova pobožnost — zлата obreza po D 15.—
Ključ nebeški — zлата obreza po D 24.—

Pisma iz domačih krajev.

Selnica ob Dravi. Pri nas že dolgo ne pomnimo tako lepega in veselega prvega majnika, kot smo ga imeli letos. Najskrenejša hvala našemu splošno priljubljenemu gospodu župniku, ki nam je pripomogel do tega veselja s tem, da je podaril domačim fantom krasno majniško drevo, kakršno menda še sploh ali vsaj dolgo let ni stalo sredi naše vasi.

Jarenina. Za tovariša Jožeta se je zavzela celo Zervajova »Domovina«, češ, da so ga zborovalci na shodu SLS do krvavega pretepli. Ker je poročevalec »Domovine« najbrž nekaj drugega, kar tudi teče iz nosa, smatral za kri, bodi povedano, da Jožeta nihče ni do krvavega pretepel, ampak, ker na večkratni opomin ni nehal motiti shoda, so ga krepke roke potisnile iz zborovalnega prostora. Da je pri tem položil svoje ude na tla, je pač popolnoma sam kriv. Če bi lepo mirno odšel, bi ne imel neljubega spremstva krepkih mož, katere je on sam s svojimi medklici razburil.

Sv. Anton v Slov. goricah. Ob številni udeležbi župljanov smo na Florjanovo zagrebli Antona Markuš, posestnika na Ščavnici v starosti 69 let. Rajni je bil nad 20 let cerkveni ključar, več let občinski svetovalec ter ubožni oče. Rad je pomagal bližnjemu, mnogo je žrtvoval cerkvi, ter našemu prosvetnemu društvu ob zidavi »Doma«. Prevelika žalost za pred par meseci umrlo ženo, s katero sta mnoge križe in težave voljno nosila, je spravila tudi njega v večni dom. Sedaj počivata drug ob drugem ter čakata trobente sodnega dne. Žalostnim otrokom in sorodnikom naše odkrito sožalje.

Gor. Radgona. V tukajšnji župnijski cerkvi se je poročil dne 10. t. m. Franc Keblar, knjižničar in večletni diletant Katoliškega prosvetnega društva z Marijo Kaučič, hčerko starega društvenega tamburaša. Novoporočencema želimo obilo sreče. Dobri stvari bosta tudi pomagala, če bosta še nadalje podpirala društveno delovanje, v katerem se je Stavenski vrh itak vedno odlikoval. — Orožništvo in obmejni komisariat zasledujeta neke nabirateljce podpisov za priklopitev k Nemški Avstriji. Ne vemo zakaj iščejo te grešnike ravno med pristaši SLS. Upamo, da se zadeva pojasni.

Jeruzalem. To najlepšo in najznamenitejšo točko ljutomerskega vinogradniškega okoliša so posejeli mariborski gospodje bogoslovci ob svojem izletu dne 5. t. m. Tudi tukaj so bili lepo sprejeti. Hvala in slava gospodu Alojziju Miklu in njegovim soprogam!

Marija Reka. Nebeški vrtinar je presadil nežno cvetko iz te solzne doline na nebeške livade. Konec aprila smo izročili materi zemlji telesne ostanke komaj 14 letne učence Payle Otavnik. Neizprosna jetika ji ni dopustila končati šolske obveznosti. V pozni jeseni je legla na bolniško posteljo, ki je ni več zapustila. Četudi slabotna, je vendar rada prihajala v domačo cerkev kljub veliki oddaljenosti, pa tudi pogosto je prejemala sv. zakramente. Zato je pa tudi v boleznih prejela tolažila sv. vere. Bila je tiha in potrpežljiva v boleznih, tako je tudi mirno zaspala za — vedno! Naj ji sveti večna luč!

Marija Reka. Kar dosejaj tukaj ni bilo v navadi, oziroma sploh ne slišati, dogaja se v zadnjem času, da se preključujejo posestniki radi zaostalih davkov — znak skrajne bede. Sedaj so pa dospeli plačilni nalogi v zvišani meri. — Splošna potrtošt! Kje dobiti denar? Večina gospodarjev komaj zmaguje izdatke za živež. Za obleko ni več sredstev. Sedaj pa se ti visoki zneski! Gorje nam!

Sv. Lenart nad Laškim. Dne 2. t. m. so prišli k nam iz Laškega trga trije demokrati. Njih namen je bil, ustanoviti pri nas javno ljudsko knjižnico. V gostilno h Gračnerju so povabili celokupno učiteljsko in par takih ljudi, ki so na glasu kot nasprotniki cerkve in duhovnikov. Rekli so, da hočejo ustanoviti društvo, ki naj bi bilo popolnoma nadstrankarsko in bi širilo potom knjig izobrazbo med ljudmi. Ko pa je videlo učiteljsko okoli sebe same ljudi na Slovenskem toliko osvojevane demokratske stranke, je izjavilo, da to društvo ne more vsled tega biti nadstrankarsko in je odklonilo svoje sodelovanje. Hvala in čast mu! Za predsednika je bil izvoljen naš cestar Semljak, za blagajnika krčmar Gračner, za tajnico učiteljica Maurinova. Sentlenartčani! To društvo je popolnoma demokratsko in škoda za vsak denar, ki bi ga darovali zanj. Demokrati nimajo namena širiti med ljudmi kake umske in srčne izobrazbe, katere imajo sami jako malo, ampak hočejo med ljudstvo spraviti brošure, ki so sestavljene iz podlistkov Jutra in Domovine: Pater Kajetan, Veliki inkvizitor, Cerkevne miši itd. Pokvarjenosti med mladino je že tako dovolj, naj se še ne zastruplja s takimi spisi.

Brezno pri Sv. Jederti. V zadnji številki Slovenskega Gospodarja se je neki čebelar M. Sotošek pohvalil s svojimi čebelami češ, da je imel prvi roj že 29. aprila. Da pa ne boče misliti, da ima samo on tako pridne čebele, naj blagovolji vzeti na znanje, da je Jurij Grešak dobil prvi roj že 25. aprila, in sicer izredno močnega.

Naša društva.

Slov. Konjice. Kot se je že poročalo, smo imeli dne 2. maja dobro obiskan shod SLS. Ta dan si je izbrala tudi mladina naših katoliških organizacij, da s svojo prirediteljsko najdoslejnejšo proslavo svojo zaščitnico — mater — Kraljico mejnikov. Spored je bil bogat in brezhibno izpeljan. Mešani pevski zbor je zapel dve Marijini pesmi, Mladina, Orli in Orlice so se poklonili pred lepo ozaljšanim kipom Brezmadene. Naraščaj je izvajal šaljivo igrico »Za-

morčkie. Da je nastop naših malih vsikdar v veliko veselje gledalcev, so topot zopet dokazali z velikim aplavzom. — Igra »Dve materi« nas je pri nekaterih prizorih ganila do solz.

Katoliško prosvetno društvo Orlavas. V nedeljo dne 16. maja, ob 3. uri popoldne se vrši ustanovni shod Katoliškega prosvetnega društva v Orlavas pod Slakanovim kozočcem.

Lep in hvalevreden napredek. Katoliško prosvetno društvo v Braslovčah bo začelo zidati poleg Ljudskega doma veliko dvorano za prirejanje iger.

Bočna pri Gornjem gradu. Prelepa in ganljiva predstava Lurška pastirica se je pred kratkim tukaj uprizorila v precej veliki dvoran. Igra je bila igrana tako izvrstno, da smo za nekaj trenutkov bili popolnoma v duhu postavljeni na sveti kraj v Lurd.

Gospodarstvo.

OKOPAVANJE POLJSKIH RASTLIN.

S sejanjem poljskih rastlin še davno ni končano delo in skrb za njih uspevanje. Ne glede na to, da lahko mnogo škodujejo setvam živalski škodljivci in rastlinske bolezni, imamo po drugi strani še polno drugih vplivov, ki delujejo neugodno na pridelovalne rastline, ter jih ovirajo v rasti, razvoju in dejanju visokih zadovoljivih pridelkov.

Tako vpliva neugodno, še celo zelo neugodno, ako se med gojenimi poljskimi rastlinami razraste in razpase plevel. Plevel je kot divje rastoča rastlina namreč zelo odporen proti vremenskim neugodnostem in neugodnemu sestavu zemlje, veliko bolj odporen kot pa naše žlahne pridelovalne rastline. Na posejanih poljih nastane med posejano rastlino in raznim plevelom takorekoč borba za obstanek, v kateri borbi pridelovalna rastlina čisto podleže, ker je ravno plevel odpornejši. Zato mora gospodar pomagati pridelovalni rastlini v tej borbi, da uničuje plevel. Ker ne samo to, da plevel duši pridelovalne rastline, on jih tudi ovira s tem v rasti in razvoju, da jim jemlje prostor, vlago, svetlobo in pa hranilne snovi. Nekateri setve, kot žitne in krmske setve se sicer kmalu toliko obrastejo, da zakrijejo zemljo, se takorekoč sklenejo tako, da s svojo senco zaduše plevel. To je pa mogoče le tedaj, ako se je zemlja za te setve obdelala skrbno, posejalo dobro seme in setev izvršila skrbno. Ako se ni dovoljno na to pazilo, tedaj pa seveda prevlada plevel.

Se veliko večja nevarnost, da prevlada plevel rastline, pa obstoja pri rastlinah, ki se sejejo oziroma sade bolj narazen, kot na primer kuruza, krompir, pesa, fižol. Pri teh poljščinah ostane med poedinimi rastlinami, radi potrebne redke setve oziroma sajenja precej praznega prostora na polju. Ker se poedinke teh rastlin močno razrastejo z njih koreninami, se ta prostor izrabi, toda te rastline se pozno sklenejo in tudi ne popolnoma. Na glem vmesnem prostoru pa se posebno rad razpase plevel, ki pa izžrpa zemljo prej, predno se z njo okoristi pridelovana rastlina. Iz tega je razvidno, da je samo pri teh rastlinah zatiranje plevela z okopavanjem najnujnejše in najbolj umestno. Uničevanje plevela se pa mora tako izvršiti, da se plevel res uniči, to je, da se plevel preseka na korenini, ne pa podvije. Zato v premokrem ni umestno okopavanje. Toda cilj okopavanja ni samo uničevanje plevela, z okopavanjem se hoče doseči še

druge cilje,

radi katerih se mora poduzeti okopavanje že veliko prej, predno začne plevel dušiti. Kdor se ne ravno po tem, da gre okopavat šele tedaj, ko je plevel že prav nadležen, dotični je zakasnil s kopjo, ker do tega časa so se izvršile v sestavi zemlje že tako znatne spremembe, ki vplivajo tako na raščo in razvoj rastlin neugodno, da se pridelek zmanjša.

Kakor že gori omenjeno pri teh rastlinah, ki se morajo okopavati, ostane med rastlinami do časa, ko se one popolnoma razvijejo, dosti vmesne gole zemlje. Predhodno obdelovanje pred setvijo je prerahljalo zemljo, zemlja se je prezračila, se je zmrvila, napolnila se je z večjimi in manjšimi medprostori, luknjicami, v večjih od teh se nahaja zrak, skozi manjše pa kroži vlaga v zemlji. Sedaj se zemlja sesedava, zliva skupaj, luknjice postajajo manjše in manjše, zrak beži iz zemlje, po manjšajočih se luknjicah se vlaga, — ki je prvotno pronicala v doljne plasti — sedaj vedno močnejše dviga na površino zemlje, kjer vsled direktnega delovanja solca in vetra neovirano hlapi in zgineva v zrak. Zemlja zgubi na vlago, zelo hitro se suši in kmalu se izsuši. Primanjkovati začne vode rastlinam, one zaostajajo v razvoju, ako kmalu ne pade dež, nastopi na taki zemlji škodljiva suša. Zemlja se pa zlepi skupaj, postane zelo trda, zbita, razpoka na površini, vidimo, da se je na zemlji napravila skorja, ki je silno škodljiva za rastline. V taki zemlji nimajo korenine dovolj zraka, trdost zemlje ovira tudi rast korenin. Gnojila se tudi ne razkrajajo, ker ni tu dovolj zraka in vlage. Ker je skorja tako škodljiva, se jo mora uničiti, kar se izvrši z branjem in pozneje z okopavanjem. Vlaga pa se primanjkuje, predno se napravi močna skorja, že takrat, ko se skorja začne delati, zato se ne sme čakati, da ojača skorja, temveč se mora nej tvorjenje že preje preprečiti, ker s tem rastline

zavarujemo pred sušo

in to na ta način, da se z okopavanjem na goli površini zemlje najgornji sloj iste z ročnim ali pa vprežnim orodjem podreže, prekoplje tako, da je gola zemlja med rastlinami pokrita sedaj z nekaj cm debelim slojem

mrvičaste drobljive zemlje. Ta sloj zemlje se sicer kmalu zopet posuši, ostane — seveda, ako se ni okopavalo premokro — drobljiv, a zemlja pod njim ostane lepo vlažna, ker voda ne more več nemoteno skozi najgornji sloj izhlapevati, se ne gubi v zrak, temveč ostane v zemlji pridržana za rastlinske korenine. Z okopavanjem se pa zemlja obenem

zrači

ker skozi ta z orodjem napravljeni najgornji sloj prike zemlji prihaja v nje notranjost zrak neovirano. Zrak je pa rastlinskim koreninam neobhodno potreben. Zrak, ki prihaja v zemljo in vlaga na ta način pridržana v tej, delujeta povoljno na gnojila, ki smo jih spravili v zemljo tako, da se ista razkrajajo, iz gnojil se oslobodijo rastlinske hranilne snovi, tako da rastlinam ne primanjkuje hrane, posebno pa ne, ker ostane zemlja v notranjosti rahla in v taki zemlji se rastlinske korenine boljše, z manj naporom razrašajo in si poiščejo hrane. Vsak dež se vpije v zemljo, in se v isti porazdeli in ohrani za rastline v okopani zemlji, medtem ko v neokopani zaskorjeni zemlji ostaja dež dolgo na površini zemlje, veliko ga izhlapi v zrak, ker v zaskorjeno zemljo se dež le zelo počasi vpije.

Iz tega je razvidno, da pravilno izvršeno okopavanje donša velike koristi, ki so tem večje, čim večkrat se okopavanje izvede. Sicer je okopavanje drago, ker zahteva veliko ročnega dela, da se pa poceniti na ta način, da se rastline seje v pravilne vrste, med vrstami se pa za okopavanje uporablja v večji meri vprežno okopavalno orodje. Ne poceni se proizvajanja s tem, da se manjkraj okopava, temveč s tem, da se izvede več okopavanj, zato se pa drago ročno delo okopavanja nadomesti deloma z hitrejšim in cenejšim vprežnim delom, ker z vprežnim orodjem se v istem času napravi veliko več. —

Katera sredstva so najboljša, da zvišamo pridelke. Ako primerjamo pridelke naše zemlje s pridelki drugih naprednih držav (Belgija, Nemčija, Češka), pridemo do zaključka, da daje tam zemlja, ki sicer kvalitativno nič ni boljša od naše, po dvakrat ali celo trikrat večje pridelke, nego pri nas na isti površini. Sorazmerno s tem je seveda tudi napredek živinoreje, mlekarstva, kmetijske industrije itd. Temelj vsemu je torej proizvodnja poljedelskih pridelkov in povečanje teh, moramo posvetiti največ pažnje. Med glavnih sredstev za povzdigo pridelkov se štejejo sledeča: pravilno kolobarjenje (plodored), takojšnje proračanje strnišč po žetvi, globoka jesenska, oziroma zimska praha, izbira najboljšega semena ranó zorečih vrst, odbrana proti škodljivcem in boleznim rastlinstva, dobri plugi, brane in valji, plevel in pogosto okopavanje, često in obilno gnojenje s hlevskim gnojem in uporaba umetnih gnojil. Še posebno močan činitelj za zvišanje pridelka so ravno umetna gnojila in neki ameriški strokovnjak ugotavlja, da umni uporabi umetnih gnojil pripada polovica zasluge za zvišanje pridelkov, a vsem drugim prej omenjenim sredstvom polovica. Ta izkušnja bo veljala tudi za nas in koristimo se z njo v obilni meri. — S.

Zelena kuruza. Zeleno krmiljenje živine, posebno konec poletja do pozne jeseni, je lažje in sigurnejše brez presledkov izvedljivo, če gospodar poskrbi zato, da poseje pravočasno dovolj rastlin za zeleno krmiljenje na polju. V tem slučaju je v stanju, da travniški pridelek posuši za seno, za krmiljenje preko zime, ako pa seje na polju pomožno krmo, pa tudi lahko več detelje posuši za seno. Ako pa ima malo detelje posejane ter ima le malo travnika, ali mu pa daje travnik slabe pridelke, tedaj si pa mora na vsak način pomagati z drugo poljsko krmo. Kot taka poljska krmska rastlina je zelo prikladna kuruza, katero pa se za krmo poseje veliko gostejše, kot se jo seje za pridelek v zrno. Semena se vzame v tem slučaju do 200 kg na ha, radi tega, da je kuruza dovolj gosta, ostane sočna, ne zleseni in da veliko zelene krme. S košnjo se prične, ko se pokaže metlica. Na malem prostoru se pridelava veliko, posebno ako se ta prostor dobro pognoji. Najprikladnejši je v tem slučaju hlevski gnoj, katerega zelena kuruza izkoristi zelo dobro, ravno tako tudi gnojica. Poseje se jo ročno na široko, pri večjih površinah se pa izplača tudi tu strojna setev. Zelena kuruza kot krma je sočna, lahko prebavna, vsebuje precej sladkorja, vsebuje pa tudi precej vode in malo beljakovin. Poleg nje se mora pokladati na beljakovinah bogatejšo krmo. Izdatno se pa izboljša v svoji sestavi in kakovosti zelena kuruza kot krma, ako se ne seje sama kuruza, temveč mešanica kuruze in kake druge krmske rastline, ki je bogatejša na beljakovinah in se v ostalem tudi prilega v mešanico, kot n. pr. grašica ali pa krmski grašek. Treba je samo nekoliko previdnosti glede razmerja, v katerem se vzame seme kuruze in graška ali grašice. Ako se vzame v mešanico premalo koruznega semena, tedaj grašek prav rad zaduši počasneje rastočo kuruza. Največ se vzame za tretjino toliko semena graška ali grašice, kot koruznega semena. Da se dobi več pridelka, se vzame za seme konjski zob, samo paziti se mora, da je seme kaljivo, pa tudi debelozrnat koruzo. Da se ima koruzno krmo ob raznih časih na razpolago, je zelo umestno, da se del zemljišča, namenjenega za zeleno kuruza, poseje s konjskim zobom, ostali del pa z drobnozrnat koruzo, katero se lahko na istem mestu poleti še enkrat poseje, ko se prva pokosi in pokrmi.

Lucerna ali nemška detelja naj se kosi za pridelovanje sena takrat, ko začne cveteti. S prvo košnjo naj se predolgo ne odlašja, ker se ima od tega le škoda radi tega, ker se radi prve košnje zakasnijo